

Pismo
Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych
Uniwersytetu Jagiellońskiego

POLITEJA ⁷⁶ 2022

KSZTAŁTOWANIE OBYWATELSTWA EUROPEJSKIEGO
W SPOŁECZEŃSTWACH POSTTOTALITARNYCH

Publikacja dofinansowana przez
Wydział Studiów Międzynarodowych
i Politycznych UJ

Publikacja wydana w dwóch wersjach:
elektronicznej i drukowanej. Wersją
pierwotną jest format elektroniczny

POLITEJA

Pismo Wydziału Studiów
Międzynarodowych i Politycznych
Uniwersytetu Jagiellońskiego
ul. Reymonta 4, 30-059 Kraków
politeja@uj.edu.pl
<https://journals.akademicka.pl/politeja>

Wydawca:
Księgarnia Akademicka sp. z o.o.
ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel. 12 431 27 43
journals@akademicka.pl
<https://journals.akademicka.pl>

ISSN 1733-6716 (druk)
ISSN 2391-6737 (pdf)

Redakcja tekstów:
Justyna Ostafin,
Piotr Owsiniński,
Anna Sekulowicz

Projekt okładki:
Łukasz Fyderek

Typografia, skład i łamanie:
Studio ANATTA
www.anatta.pl

Nakład: 100 egz.

Na liście czasopism punktowanych
MNiSW 2021: 100 pkt.

RECENZENCI

Małgorzata Abassy (Uniwersytet Jagielloński)
Saad Abudayeh (Jordan University)
Roman Bäcker (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
Marek Bankowicz (Uniwersytet Jagielloński)
Włodzimierz Bernacki (Uniwersytet Jagielloński)
Adam Cezary Bosiacki (Uniwersytet Warszawski)
Grzegorz Bubak (Uniwersytet Jagielloński)
Maksim Bulachtin (Perm University)
Joachim Diec (Uniwersytet Jagielloński)
Artur Demchuk (Lomonosov Moscow State University)
Janusz Dobieszewski (Uniwersytet Warszawski)
Andrzej Dudek (Uniwersytet Jagielloński)
Marcin Galent (Uniwersytet Jagielloński)
Karolina Golemo (Uniwersytet Jagielloński)
Rafał Godoń (Uniwersytet Warszawski)
Anna Jach (Uniwersytet Jagielloński)
Wojciech Kaute (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)
Paulina Kewes (University of Oxford)
Wawrzyniec Konarski (Uniwersytet Jagielloński)
Tadeusz Kopyś (Uniwersytet Jagielloński)
Leszek Korporowicz (Uniwersytet Jagielloński)
Mirella Korzeniewska-Wiszniewska (Uniwersytet Jagielloński)
Krzysztof Kościelniak (Uniwersytet Jagielloński)
Barbara Krauz-Mozer (Uniwersytet Jagielloński)
Paweł Kubicki, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński)
Rafał Lisiakiewicz (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie)
Małgorzata Lorencka (Uniwersytet Śląski w Katowicach)
Stanisław Łojek (Uniwersytet Jagielloński)
Marek Maciejewski (Uniwersytet Wrocławski)
Maciej Marszał (Uniwersytet Wrocławski)
Gerhard Meiser (Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg)
Włodzimierz Mich (Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej
w Lublinie)
Justyna Miecznikowska (Uniwersytet Warszawski)
Tadeusz Paleczny (Uniwersytet Jagielloński)
Grzegorz Pożarlik (Uniwersytet Jagielloński)
Tomasz Pugacewicz (Uniwersytet Jagielloński)
Marcin Rebes (Uniwersytet Jagielloński)
Andrea Schmidt (Pecs University)
Mieczysław Smoleń (Uniwersytet Jagielloński)
Barbara Stoczewska (Uniwersytet Jagielloński)
Lucjan Suchanek (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
w Oświęcimiu)
Krzysztof Szczerski (Uniwersytet Jagielloński)
Dariusz Szpoper (Uniwersytet Gdański)
Janusz J. Węc (Uniwersytet Jagielloński)
Howard Williams (Aberystwyth University)
Ryszard Zięba (Uniwersytet Warszawski)

Pismo Wydziału Studiów Międzynarodowych
i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego

POLITEJA

NR 1(76)

KRAKÓW 2022

KSZTAŁTOWANIE OBYWATELSTWA EUROPEJSKIEGO
W SPOŁECZEŃSTWACH POSTTOTALITARNYCH

pod red. Joanny Sondel-Cedarmas, Małgorzaty Fijał i Elżbiety Mach

RADA PROGRAMOWA

Prof. Jerzy Axer (Uniwersytet Warszawski)

Prof. Andrea Ciampani (Libera Università Maria Ss. Assunta, Roma)

Prof. Břetislav Dančák (Masaryk University, Brno)

Prof. Rahul Peter Das (Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg)

Prof. Taras Finikov (KROK University, Kyiv)

Prof. Saleh K. Hamarneh (University of Jordan)

Prof. Ferenc Hörcher (National University of Public Service, Budapest)

Prof. Alvydas Jokubaitis (Vilnius University)

Prof. Zdzisław Mach (Instytut Europeistyki UJ)

Prof. Andrzej Mania (Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ)

Prof. Tadeusz Paleczny (Instytut Studiów Międzykulturowych UJ)

Prof. Dorota Prasałowicz (Instytut Amerykanistyki i Studiów Polonijnych UJ)

Prof. Anna Rażny (Instytut Rosji i Europy Wschodniej UJ)

Prof. John Robertson (University of Cambridge)

Prof. Irena Stawowy-Kawka (Instytut Nauk Politycznych i Stosunków
Międzynarodowych UJ)

Prof. Noël O'Sullivan (University of Hull)

Prof. Adam Walaszek (Instytut Amerykanistyki i Studiów Polonijnych UJ)

REDAKTOR NACZELNY CZASOPISMA

Prof. Bogdan Szlachta

(Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ)

SEKRETARZ REDAKCJI CZASOPISMA

Dr hab. Arkadiusz Górniewicz

(Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ)

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

KSZTAŁTOWANIE OBYWATELSTWA EUROPEJSKIEGO W SPOŁECZEŃSTWACH POSTTOTALITARNYCH

- 5 *Wstęp*
- 7 **Karolina Golemo**, *Nowi Portugalczycy? Afrodescendentes i ich miejsce w społeczeństwie*
- 31 **Joanna Sondel-Cedarmas**, *Rozliczyć przeszłość? O pozornej defaszyzacji Włoch w okresie transformacji (1943-1948)*
- 47 **Małgorzata Fijał**, *Treni della felicità. Społeczna inicjatywa na rzecz dzieci w powojennych Włoszech*
- 63 **Małgorzata Abassy**, *Status i funkcje rosyjskiej inteligencji w społeczeństwie post-totalitarnym*
- 79 **Tadeusz Kopyś**, *Upolitycznienie procesów depopulacji i migracji na Węgrzech po 1989 roku*
- 101 **Joachim Diec**, *Russia's Demographic Policy after 2000: Motivations, Solutions and Short-Term Results*
- 131 **Marta Labuda**, *Partnerstwo Wschodnie jako przestrzeń kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego – planem kolejnego rozszerzenia UE?*
- 147 **Antonella Nuzzaci, Andrea Natalini, Paola Rizzi**, *Democracy between Spaces of Citizenship and Civic Competences: Two Explorations with Privileged Witnesses in Italian Context*
- 167 **Elżbieta M. Mach**, *Propedeutyka przygotowania aktywnego obywatela europejskiego w świetle ministerialnych wytycznych programowych dla edukacji wczesnoszkolnej w Polsce*
- 189 **Marcin Rebes**, *Społeczeństwo posttotalitarne wobec zasad i wartości demokratycznych. Perspektywa filozoficzna*

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE

- 207 **Maciej Herbut, Andrzej Polus**, *Syntezy nie osiągniesz? Holizm konfirmacyjny wobec dyskursu teoretycznego w Stosunkach Międzynarodowych*
- 221 **Janusz J. Węc**, *Der Einfluss der FDP auf die Ostvertragspolitik der Bundesregierung in den Jahren 1969-1974 im Lichte der neuen Quellen vom Archiv des Deutschen Liberalismus*
- 255 **Robert Kłosowicz**, *United States Africa Command – Balance of Activities during the Presidencies of George H. Bush, Barack Obama and Donald Trump*
- 285 **Saroj K. Aryal**, *Post-2015 India-Nepal Relations and China Factor in South Asia*
- 305 **Magdalena Ickiewicz-Sawicka**, *Problematyka tożsamości narodowej Kosowskich Albańczyków w świetle pilotażowych (wstępnych) badań terenowych – wprowadzenie do dalszych analiz*

PAŃSTWO I PRAWO

- 327 **Rafał Smoleń**, *Problematyka większości głosów wymaganej dla zmiany Konstytucji RP z 1997 roku*
- 345 **Milan Jovanović**, *Presidentialization of Parliamentarism in Serbia – Causes and Consequences*
- 365 **Arkadiusz Nyzio**, *Populizm penalny w Polsce w latach 2007-2015 z perspektywy socjotechniki władzy*